

Název opatření:

Rezidentní parkování a ochrana veřejného prostoru

Ilustrační obrázek vytvořený pro potřeby projektu UI

Popis opatření:

Rezidentní parkování představuje privilegovaný režim stání určený obyvatelům s trvalým pobytem v dané lokalitě. Jeho primárním cílem je ochránit místní komunitu před nadměrným dopravním tlakem, který generují příjezdějící návštěvníci lokality (např. turisté) či dojíždějící za prací. Z pouhého statického vyznačování čar na ulicích se dnes rezidentní parkování transformovalo do plně digitalizovaného ekosystému, který dynamicky řídí obsazenost čtvrtí.

V současném pojetí Smart City se ustupuje od papírových karet vystavených za předním sklem. Nahrazují je virtuální parkovací oprávnění vázaná na registrační značku (SPZ), spravovaná skrze digitální klientské portály (e-government). Kontrolu v ulicích obstarávají automatizované skenovací vozy vybavené ANPR kamerami, zatímco aktuální obsazenost míst je stále častěji monitorována pomocí kamer s umělou inteligencí (Edge AI), které nahrazují zastaralé a poruchové pozemní senzory.

V čem opatření městu a jeho obyvatelům pomáhá:

- **Garance místa pro místní obyvatele:** Zajišťuje, že občané s trvalým pobytem najdou místo v docházkové vzdálenosti od svého domova i v exponovaných hodinách.
- **Radikální zkrácení doby hledání místa:** Zavedením efektivních rezidentních zón a chytré navigace lze podle studií zkrátit dobu tzv. kroužení (cruising) u místních obyvatel až o 85 %, což následně redukuje emise CO₂ až o 65,9 %.
- **Zlepšení bezpečnosti při průjezdu ulicemi:** Moderní systémy chrání uliční prostor před nadměrnými vozy (SUV), jejichž šířka často přesahuje 200 cm (při standardní normě parkovacího stání 180 cm). Toho lze dosáhnout zavedením diferencovaných poplatků pro nerezidenty s těžkými vozidly.
- **Regulace počtu vozidel:** Zavedením strmé cenové progresy za druhé a třetí vozidlo v rodině město přirozeně demotivuje domácnosti k hromadění aut ve veřejném prostoru.

Inovační aspekty – kontext SMART City:

- **Kamerový Edge AI monitoring:** Odklon od tradičních zemních senzorů (které se provozem rychle opotřebovávají a vyžadují náročnou výměnu baterií) ke kamerám na sloupech osvětlení. Jedna chytrá kamera pokryje desítky míst, nepoškozuje vozovku a z hlediska celkových nákladů je až 3x levnější na pořízení a 2x levnější na datový provoz.
- **Privacy by Design a GDPR:** Aby bylo vyhověno přísným nárokům Úřadu pro ochranu osobních údajů (např. pravidlo max. 25 % výšky obrazu pro rozpoznatelnou osobu), chytré kamery mažou a rozmazávají obličeje a okolí ještě před odesláním do sítě (tzv. *edge blurring*).
- **Integrovaný e-Government (Klientské zóny):** Správa oprávnění přechází do online portálů provázaných s identitou občana, kde lze na pár kliknutí (a zdarma) provést například dočasnou změnu SPZ v případě zapůjčení náhradního vozidla ze servisu.

Příklady dobré praxe:

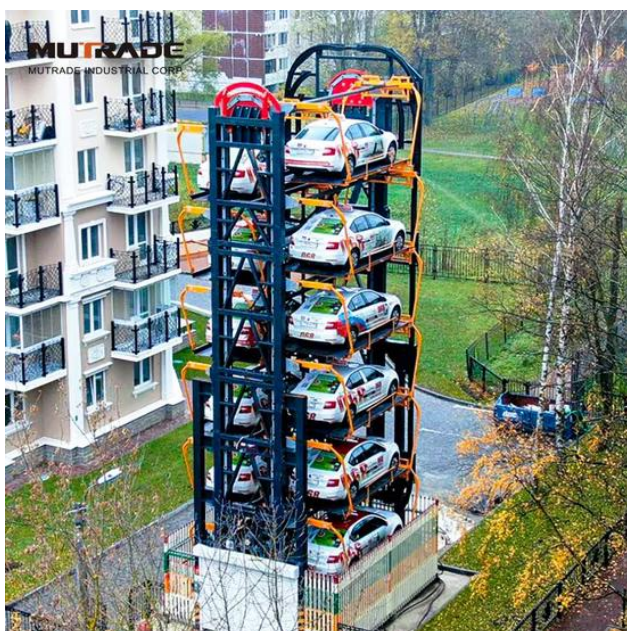
- **Digitální Parkpickerl a e-Government (Vídeň, Rakousko):** Vídeň podmiňuje vydání rezidentního oprávnění zápisem adresy přímo v technickém průkazu vozidla, čímž eliminuje podvody. Celý systém je provázaný na státní digitální identitu „ID Austria“. Pokud občan vyřeší byrokracii online bez návštěvy úředníka, zaplatí výrazně nižší administrativní poplatek (43,70 EUR oproti 56,70 EUR fyzicky).
- **Strmá cenová progresse (Brno):** Město velmi chytře využívá cenovou politiku k uvolnění rezidentních zón. První vozidlo stojí občana 800 Kč/rok, ale druhé již 8 000 Kč a třetí 12 000 Kč. Zónový systém Brna (a procesy zpracování) se neustále vyvíjí a rozšiřuje do periferií.

- **Multioborový přístup při rekonstrukci ulic v Roudnici nad Labem:** Ukazuje, jak do uličního profilu integrovat nezbytná parkovací stání tak, aby nekonkurovala lidem a přírodě. Parkovací plochy jsou zde prostorově a funkčně propojeny s propustnými povrchy, stromy a trvalkovými dešťovými záhony, což esteticky i klimaticky kultivuje veřejný prostor. Viz obrázek, zdroj: ESTAV.cz

- **Klientská zóna a úprava pravidel (Praha):** Pro maximalizaci uživatelského komfortu nabízí Praha sofistikovanou Klientskou zónu ZPS pro snadnou online správu všech povolení. Od roku 2026 město rovněž končí s bezplatným stáním pro všechny EL značky a slevy poskytne pouze čistým elektromobilům, čímž chrání rezidentní plochy před nadužíváním velkými plug-in hybridy.
- **Váhové tarify chrání rezidenty (Paříž, Francie):** Progresivní přístup k ochraně prostoru. Od října 2024 platí návštěvníci (nerezidenti) s těžkými SUV spalovacími vozy (nad 1 600 kg) a elektromobily (nad 2 000 kg) ztrojnásobené sazby (až 18 EUR/hod). Lokální rezidenti, řemeslníci a zdravotníci jsou z této váhové přírážky vyjmuti.

Zdroj: © Made-in-China.com, Lehce extrémní, ale možné řešení nedostatku parkovacích míst

Další užitečné zdroje informací:

- Strategie parkování Vídeň - <https://www.wien.gv.at/amtswege/parkpicker/>
- Rekonstrukce ulic v Roudnici nad Labem
<https://www.adaptterraawards.cz/cs/rekonstrukce-ulic-v-roudnici-nad-labem>
- Informace k parkování v Paříži (francouzsky) - <https://www.paris.fr/pages/tarifs-suv-modalites-de-controle-ce-qui-change-avec-la-reforme-du-stationnement-2024-27224>
- Evropský standard DATEX II / APDS <https://allianceforparkingdatastandards.org/>,
<https://datex2.eu/>
- Parkovací věž
https://dayangpark.en.made-in-china.com/product/NYVROJivXhcx/China-Secure-Vertical-Rotary-Parking-Tower-with-Nine-Levels-Incorporating-Multiple-Locks-for-Sedan-Safety.html?header_search_page=lv&pv_id=1k2sh2pngd59&faw_id=1k2sh2q5df16&bv_id=1k2sh34h63c9&pbv_id=1k2sh2ovj2e